

Thomas Halyburton

De nu volgende tekst is gebaseerd op een boek van Mr. Thomas Halyburton, professor in de godgeleerdheid aan de universiteit van St. Andrew te Schotland (waar ook Samuël Rutherford heeft gestaan) genaamd “Een zedig onderzoek.” Het onderzoek in dit boek handelt over de natuur van Gods daad van rechtvaardigmaking en over de vraag of de wedergeboorte in orde der natuur aan de rechtvaardigmaking voorafgaat, of er onmiddellijk op volgt.

Rechtvaardigmaking in de vierschaar in de wedergeboorte.

Halyburton stelt met zekerheid vast dat de zondaar waarlijk voor Gods rechterstoel wordt gedaagd waar hij door de wet, zijn geweten en de satan beschuldigd wordt, dat hij op zijn geloven wordt vrijgesproken, het vonnis in zijn voordeel wordt uitgesproken en hij door God gerechtvaardigd wordt. Daar dit alles niet zichtbaar verricht wordt en het vonnis niet hoorbaar voor de aangeklaagde zondaar wordt gehoord, werpt hij de vraag op hoe God het vonnis ten gunste van de zondaar bekend maakt. Wat is die daad van God? Hoe drukt Hij die vrijsprekende daad uit? (blz. 32)

In zijn uitleg hierover is het van cruciaal belang om te beseffen dat Halyburton hier spreekt over de rechtvaardigmaking die plaats vindt in de wedergeboorte. Dit blijkt alleen al duidelijk uit de hele beweegreden van Halyburton om dit boekje te schrijven, namelijk om een theologisch antwoord te vinden op de vraag of de wedergeboorte in orde van de natuur aan de rechtvaardigmaking vooraf gaat, of er op volgt, omdat beiden onlosmakelijk aan elkaar verbonden zijn en in dezelfde tijd geschieden.

Daarom is het goed om nog eens te benadrukken wat Halyburton hierover zegt op blz. 26:

“Er is géén daad van genade die ook maar een ogenblik het rechtvaardigmakende geloof vooraf gaat!”

Hij is op datzelfde ogenblik gerechtvaardigd. Verder schrijft hij dat allen die rechtzinnig zijn er mee instemmen dat er bij het eerste geloven, door de Heilige Geest, een klare ontdekking van Jezus Christus is, zoals Hij in het Woord wordt voorgesteld, waardoor de van zonde overtuigde ziel krachtig besluit zich met Hem, als de enige Weg van ontkoming, te verenigen. Deze daad der ziel wordt voor de rechtvaardigmakende daad des geloofs gehouden. (blz. 36)

Halyburton stelt de rechtvaardigmakende daad van het geloof in de aannemende daad. Hierbij verwijst hij naar Dr. John Owen. Owen beschrijft deze aannemende daad als de goedkeuring van het hart, van de weg van rechtvaardigmaking en verlossing van zondaren door Jezus Christus, Die in het Evangelie wordt voorgesteld, voortvloeiend uit de genade, wijsheid en liefde van God met berusting daarin wat de voorwaarde betreft.

Deze berusting is dan niet een berusting wat zijn eigen aandeel of zaligheid betreft, maar een berusting dat de zondaar op het punt gekomen is dat hij niet meer naar een andere weg uitzielt, maar alleen behouden is als hij Hem maar heeft. (blz. 41)

Zodra dus de ziel, door een ontdekking van Christus Jezus, in het licht des Heeren dat tot de ziel wordt overgebracht in en door het Evangelie, tot de goedkeuring van Hem gebracht is, volgt daarop onmiddellijk de rechtvaardigmaking, of die daad van God waardoor zij wordt vrijgesproken.

Halyburton stemt dus met John Owen overeen dat de rechtvaardigmaking dadelijk plaats vindt in de wedergeboorte, op de eerste daad des geloofs.

Deze eerste daad des geloofs volgt op de eerste openbaring van Christus aan de ziel en bestaat in een goedkeuring van het hart van de weg van verlossing van zondaren door Jezus Christus en een berusting in de voorwaarden.

Hoe spreekt God het vonnis uit?

Vervolgens gaat Halyburton in op de vraag waarin deze daad van vrijspreeking bestaat, door welk middel zij wordt uitgedrukt, of hoe God dit vonnis uitspreekt. (blz. 41)

Zeer gedetailleerd geeft Halyburton een beschrijving van de werkzaamheden van een ziel, die voor het eerst gelooft, op de eerste openbaring van Christus aan de ziel.

Zo'n ziel zal niet altijd bij haar eerste vereniging met Christus, zo zeker weten dat haar zonden vergeven zijn, dat ze het vrijmoedig aan anderen durft te zeggen, of voor zichzelf met zekerheid staande kan houden. Dit kan de ziel meestal pas als zij door de invloed van de Heilige Geest mag terugzien op haar genade, waardoor zij in staat wordt gesteld deze genade te onderscheiden en er haar aandeel aan Christus uit vast te stellen.

Ook zal zo'n ziel niet dadelijk zo'n duidelijk gezicht van haar genade hebben, dat ze met vertrouwen haar verkiezing, rechtvaardigmaking en zekerheid van haar zaligheid kan vaststellen. Dit volgt soms op een woord van belofte zoals: "Zijt goedsmoeds, uw zonden zijn u vergeven", die dan zo krachtig door de Geest wordt toegepast, dat ze de zekerheid ontvangt. (blz. 42)

Nee, Halyburton bedoelt dat een overtuigde zondaar, die door de wet, de satan en zijn eigen geweten achtervolgd wordt, bij de eerste zaligmakende openbaring van Christus aan zijn ziel besluit om zich op bovenvermelde wijze met Hem te verenigen. Hierop volgt ook onmiddellijk zo'n verwachting, toevertrouwen en nederig vertrouwen, dat de ziel zich verbindt van nu aan altijd in een weg van plicht de Heere te zullen volgen, zonder te wanhopen aan de zaligmakende uitkomst, en met een heimelijke hoop dat het genadig zal aflopen.

Deze overreding en dit nederig vertrouwen durft de ziel niet zo rechtstreeks van zichzelf uit te drukken, vanwege de vernederende indrukken van zonde en schuld en het ontzag Gods.

Toch is het volgens Halyburton zeker dat de ziel dit genoemde vertrouwen en deze hoop ontvangt bij het eerste geloven als gevolg van de openbaring van de heerlijkheid van de genade, goedertierenheid en liefde Gods tot zondaren in Jezus Christus aan de ziel. (42, 43)

Zonder deze ontdekking of openbaring is het onmogelijk om te geloven. Maar het kan ook niet anders of door deze ontdekking ontvangt de ziel enige verlichting en ontvangt zij bovengenoemde overreding. Zonder deze ontdekking en overreding is de ziel nog wat zij tevoren was!

Halyburton schrijft dat de gewichtigste en de meest ervaren godgeleerden dit hebben gezien als het wezen van het geloof, onafscheidelijk verbonden met de rechtvaardigmaking. (43)

En deze nederige overreding, hope, vertrouwen en verwachting is geen ongegronde vermetelheid, maar een *geloofsgedaan!*

Het is zeker dat de grond van deze vertrouwende daad het woord der belofte is, waarbij God Zich verbindt dat Hij zondaren in Christus Jezus genadig vergeving schenkt en aanneemt. Dit maakt de Schrift op velerlei wijze duidelijk. In de roeping van het Evangelie moet een openbaring van Christus worden toegestemd; een aanbieding of aanbod van Hem, als aller aanneming waardig worden aangenomen; moet er een gebod zijn dat deze aanneming eist en daartoe machtigt; en ten laatste een belofte van goedertierenheid of verlossing aan hem, die de belofte aanneemt. Dit laatste is de grond van dit ontwijfelbaar vertrouwen. (Ps. 114:74 en Ps. 130:7)

Deze belofte is alleen genoegzaam om dit vertrouwen op te wekken, in de kracht van de Heilige Geest. (2 Cor. 4:6)

Het is een daad Gods, waardoor Hij Zijn getrouwheid in de belofte openbaart en met kracht Zijn goedertierenheid voorstelt en toepast. De zondaar ziet nu uit naar de Heere Jezus en keurt Hem goed als de enige Weg van aanneming bij God. (44)

Om misverstanden te voorkomen haast Halyburton zich om te zeggen dat hij niet bedoelt dat God dit bij iedereen toepast door een krachtig spreken “uw zonden zijn u vergeven,” wat Hij bij sommige gelegenheden wel kan doen. Halyburton bedoelt dat de zonden vergeven zijn op hetzelfde ogenblik waarin de arme bevende overtuigde zondaar, door een heldere openbaring van de Middelaar, overreed wordt om van alle andere wegen van hulp af te zien, en zijn oog tot Hem te wenden als aller aanneming waardig, Die voor arme zondaren in deze toestand alleen geldig kan zijn. Op dit zelfde moment (in de orde der natuur daaruit voortvloeiend) zijn hier voor de zondaar de volgende zaken:

1. Een heldere ontdekking van Gods goedertierenheid, waarvan de zondaar daarvoor, op die manier, geen gezicht had;
2. Deze goedertierenheid wordt de arme zondaar in het bijzonder tot zijn hulp voorgesteld. Zij wordt hem voor ogen gesteld als gepast voor de toestand waarin hij nu verkeert.

3. De belofte en de verbintenis Gods komt met kracht tot de ziel dat hij verlost zal worden. Zaligmakende goedertierenheid of ontferming wordt de arme bevende zondaar op dat moment aangeboden.

De zondaar durft niet altijd onmiddellijk hierop een persoonlijk en toepassend besluit te trekken, omdat hij nog niet helemaal hersteld is uit de verschrikking, waarin de ontdekking van zijn ellende hem vlak daarvoor geworpen had. Toch verwekt deze genadige kennisgeving iets van een nederig vertrouwen en breekt, tenminste voor die tijd, de kracht van de onderdrukkende en de verbijsterende beschuldiging, onder welke hij tot die tijd was gelegen.

Deze daad van God, zoals hij hier beschreven is, acht Halyburton de rechtvaardigmakende daad, of Gods daad van vrijspreking! (45)

Om deze zaken nog duidelijker te maken noemt Halyburton nog een aantal punten.

1. Al deze verscheidene en onderscheidene zaken, zowel van God als van de zondaar, geschieden, wat de tijd betreft, allen op hetzelfde ogenblik. Voor de zondaar is dit moeilijk te bevatten, als gevolg van de verschrikkingen waarin de zondaar verkeerde, voordat het Evangelie zich aan hem openbaarde en door het verrassende van de openbaring zelf.
2. De rechtzinnige godgeleerden stemmen er in overeen dat de zaligmakende openbaring van Gods goedertierenheid in de belofte, door Christus Jezus, de grond is voor de onderscheiden geloofsdaden.
3. Het is duidelijk dat er zo'n daad van God is waardoor ontferming en goedgunstigheid in en door de belofte, aan de ziel wordt aangeboden, terwijl zij op bovenvermelde wijze haar oog op de Heere Jezus vestigt.

De daad van vrijspreking in de wedergeboorte.

Vervolgens geeft Halyburton een duidelijke chronologische opsomming van de vrijsprekende daad in de rechtvaardigmaking, zoals die geschiedt in de wedergeboorte:

Dat dit een daad van vrijspreking is blijkt uit de volgende punten:

- De zondaar staat voor Gods rechterstoel en is uit al zijn pleitgronden geslagen, waardoor hij op het punt staat ten onder te gaan onder het gewicht van een zware beschuldiging.
- Op hetzelfde ogenblik wordt de Heere Jezus aan de zondaar voorgesteld, door een ontdekking van het Evangelie, waardoor zijn zielsoog zich geheel daarheen wendt.

- Terwijl de ziel alleen op Christus ziet om hulp, verlicht God de ziel met een lieflijke openbaring van Zijn goedertierenheid, door Jezus Christus, tot zondaren in de belofte. (blz. 46)
- Deze ontdekking, gedaan aan de zondaar voor Gods rechterstoel, betekent een bekendmaking van het gevoel van de Rechter, een vrijspreking van de beschuldiging, in plaats van een veroordeling.

Halyburton geeft vervolgens zeer bevindelijk weer hoe deze daad volkomen genoegzaam is voor de rechtvaardigmaking. Dit doet hij aan de hand van zeven punten, zoals die door de zondaar bevindelijk ondervonden worden.

1. Het stoot de kracht van de beschuldiging af. Ondanks alles wordt de ziel toch vrij gemaakt van die verbijsterende verschrikking en twijfelmoedigheid, waaronder zij daarvoor nog verkeerde.
2. Het maakt de Heere dierbaar en geeft een eeuwige verplichting van weldadigheid tot God.
3. Het geeft een bevrijding van die neerdrukkende verschrikking Gods, waar hij daarvoor onder verkeerde. Het geeft iets van vertrouwen, dan wel een weldadige vrijmoedigheid in zijn omgang met God.
4. Deze daad van God geeft recht op vrijheid van alle rechtvaardige vervolging van die beschuldigingen die daarvoor in zijn geweten tegen hem werden ingebracht, welke op het ogenblik dat de zondaar gelooft, uit de belofte voortkomt. Bovendien geeft het de zondaar recht en een grond waarop hij aanspraak mag en moet maken en gebruik van mag maken, tegen alle pogingen van wie dan ook die zal proberen het *oude proces weer aanhangig te maken!* (blz. 47, 48)
5. Hierna kan of mag niemand meer met een volmacht of op gezag van God en in Zijn Naam, rechtvaardig tegen de zondaar opstaan, om zijn leven (te eisen.)
6. Wanneer de boosaardige aanklager satan, met Gods verlov en wijze bedoeling, twistziek het rechtsgeding verzwakt en de zondaar aanhoudend lastig valt, is er geen nieuw of ander vonnis nodig om hem tot stilzwijgen te brengen of af te slaan. Waarneer God zich verwaardigt om in Zijn goedertierenheid de eerste ontdekking te verlevendigen, welke als een uittreksel uit het eerste vonnis is, wordt de ziel tenslotte gekalmeerd en de vijand beschaamd.
7. God komt de ziel onmiddellijk hierop voor als een verzoend God, wat volgens Halyburton meestal duidelijk te onderscheiden is. Waar dit niet duidelijk is wijt Halyburton dit meer aan de zwakheid van de zondaar, dan aan gebrek aan duidelijkheid.

Op de eerste openbaring van Christus aan de ziel is de Rechter ontdaan van Zijn vreselijke majesteit. De zondaar ziet geen fronsen in Zijn aangezicht, maar een lieflijkheid, gepaard met een majesteit die weldadige gedachten en eerbied afdwingen. De aangeklaagde wordt nu niet meer, zoals daarvoor ingekerkerd en opgesloten met de vreselijke verwachtingen van toorn en hevige grimmigheid. Soms trekken de vervolgers zich geheel terug en verdwijnen, soms houden de satan, of een verkeerd ingelicht geweten, vol als twistzieke tegenpartijders, maar dit zijn slechts boosaardige protesten die veroorzaakt zijn door de teleurstelling die zij van de Rechter hebben ondervonden. (blz. 48)

Halyburton voegt hier nog aan toe dat de zondaar hierna terstond met enige lieflijke vrijmoedigheid zijn weg gaat en met lust zijn weg begint. (48, 49)

Vervolgens zegt hij dat indien God door een eenvoudige leerstellige openbaring algemeen Christus Jezus en de weg der zaligheid door Hem had geopenbaard, zonder de belofte dat Hij de zondaar zou rechtvaardigen, iedere zondaar dan nog verplicht geweest was die openbaring goed te vinden en goed te keuren, als het enige redmiddel voor zijn ziel.